

Motion till riksdagen 2010/11:Ju292

av **Johan Pehrson (FP)**

Gränskontrollmyndighet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att närmare utreda förutsättningarna för en gränskontrollmyndighet, med ett samlat ansvar för personkontrollen.

Motivering

Sverige har i hög grad påverkats av globaliseringen och av medlemskapet i EU. Globalisering är för en liberal en stor möjlighet för världens befolkning när det gäller ökad frihet, demokrati och ekonomisk utveckling. Men gränslösheten ställer oss också inför nya utmaningar, till exempel när det gäller brottslighet. Människohandel, smuggling av vapen, narkotika, dopningspreparat, sprit och cigaretter är de vanligaste brottstyperna som de gränsöverskridande kriminella nätverken ägnar sig åt. De opererar antingen inom landet eller använder Sverige som transitland. Men det finns också yrkeskriminella som kommer hit för att begå andra brott, exempelvis rån mot värdetransporter. Även stölder och mindre allvarliga brott, så kallade mängdbrott, har viss internationell anknytning.

Ökat samarbete brottslingarna emellan har resulterat i multikriminella grupper som är kompetenta att planera, organisera och genomföra avancerade brott. Kunskap om polisens arbetssätt sprids inom de kriminella miljöerna. För att klara av att smugla narkotika från utlandet, över gränsen via mellanhänder och langare, till missbrukarledet krävs en utvecklad organisation och effektiv arbetsfördelning. De upparbetade kanalerna kan enkelt byta nisch från knark till vapen, från sprit till handel med människor för sexuella ändamål.

De brottsbekämpande myndigheternas verksamhet är i princip begränsad till vårt nationella territorium, medan brottslingarna rör sig fritt över Europas gränser. Polis och åklagare arbetar utifrån nationell lagstiftning, medan de

Fel! Okänt namn på

kriminella nätverken söker sig till de länder där risken att åka fast är minst. Därför är det viktigt att samarbetet inom EU fortsätter att förstärkas. Arbetet inom Europol för att skapa ett Europas FBI är nödvändigt för att vi ska hålla jämna steg med den gränsöverskridande brottsligheten.

Samarbetet med andra medlemsländer, med EU och inom ramen för Frontex har förbättrats, men mycket återstår. Det har dock blivit tydligt att det finns behov av en omorganisering inom området gränskontroll i Sverige. Idag bedrivs ett sådant arbete med målsättningen att förbättra samarbetet mellan olika myndigheter, för att skapa en nationell kontaktpunkt i syftet att just underlätta samarbetet med EU och de andra medlemsländerna.

Människosmuggling är typexempel på brottslighet som ofta nationellt pekas ut som ett centralt polisiärt område. Inte minst som en del av arbetet att bekämpa den organiserade brottsligheten. I praktiken blir dock verksamheten inte alltid så högt prioriterad. Smugglingen av människor till Sverige omsätter sannolikt miljarder kronor varje år. Det kan dock konstateras att straffen som utdöms för dessa brott är begränsade.

Målet för människohandeln är Sverige som nation snarare än vissa län. Trots detta är det svenska polisarbetet uppbyggt länsvis. Här pågår en utredning med syftet att nationalisera polisarbetet. Det kommer rimligen dock att fortsätta finnas operativa samordningsproblem med t ex tull och kustbevakning som indirekt underlättar t ex människosmuggling.

Sveriges deltagande i Schengensamarbetet

När Sverige 2001 gick in i Schengensamarbetet upphörde i princip kontrollen vid den så kallade inre gränsen mot andra Schengenstater, exempelvis Danmark och Norge. Samtidigt skärptes kontrollen vid den yttre gränsen, det vill säga mot icke Schengenstater, och obligatorisk utresekontroll infördes. Den inre utlänningskontrollen förblev i huvudsak oförändrad.

Personkontrollen vid Sveriges gränser och den inre utlänningskontrollen syftar främst till att fastställa behörigheten för utländska medborgare att resa in och vistas i landet. Syftet är alltså migrationspolitiskt.

Personkontrollen har också ett annat viktigt syfte, nämligen att förhindra gränsöverskridande brottslighet. Men sex år efter Sveriges inträde i Schengensamarbetet behövs det förändringar i just den brottsbekämpande delen av verksamheten. Det svenska gränsskyddet visar upp en splittrad bild. Den organisatoriska uppgiftsfördelningen mellan polisen, tullen och Kustbevakningen, som bygger på de olika myndigheternas historiska uppdrag, har inte anpassats till moderna förhållanden i en allt mer globaliserad värld. Även Migrationsverket spelar en viss roll i myndighetsutövningen. Tullverket, med fokus på i första hand varor, ser sig som en gränsskyddsmyndighet, men har inget ansvar för personkontrollen. Polisen är en gränskontrollmyndighet i vissa sammanhang och Kustbevakningen är en myndighet som beskriver sig som en allmänt brottsbekämpande gränskontrollmyndighet. De tre myndigheterna ligger dessutom under tre olika departement – Finansdepartementet, Justitiedepartementet och Försvarsdepartementet.

Fel! Okänt namn på

Det finns goda skäl för att närmare utreda förutsättningarna för en gränskontrollmyndighet, med ett samlat ansvar för personkontrollen. En liknande organisatorisk lösning finns till exempel i Finland och Nederländerna. Det behöver nödvändigtvis inte innebära en ny myndighet, utan den skulle kunna rymmas inom en befintlig myndighet. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 26 oktober 2010

Johan Pehrson (FP)